

Öwrenmeli zat

Category: Goşgular, Kitapcy, Sözler, Ýatlamalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Öwrenmeli zat ÖWRENMELI ZAT

Kerim şahyry ýatlap...

Ol wagtlar men Türkmenistan SSR-niň telewideniýe we radiogepleşikler baradaky döwlet komitetinde başlygyň birinji orunbasary bolup işleýärdim. Kerimlere jaň etdim. Saglyk-amanlykdan soň näme üçin bimaza edýändigimi aýtdym.

– Telewideniýe arkaly çykyş edip beräýseňiz. Tomaşaçylardan gaty köp hat gelýär...

Ol meniň sözümi bölledi.

– Düşnükli. Ýöne ol häzir-ä bolmaz.

– Wiý, o näme üçin? Ýa saglyk ýagdaýyňyz...

– Ýok, saglygym Hudaýa şükür, häzir oňat. Ýöne men erte-birigün radioda çykyş edýän. Onsoň yzly-yzyna Gurbannepesow bolup durmasyn. Gelşiksiz bolar. Ara azajyk maý düşsün, hökman çykyş edip bererin....

Trubkany goýup oýlandym. Eý, aman! Her hili kanagatly, sabyrly adamlar bar-ow. Käbiri çapawullap, gününe goýanok, ýokary edaralara arz edýäler. Olar başarsalar, her günde çykyş etmäge-de taýyn.

Şahyrdan biziň entek öwrenmeli zadymyz gaty kän eken.

■ *Myhmançylykda*

Bir iş bilen Kerimlere bardym. Salam berip, gapydan girenimden ol ýerinden turdy-da, meniň bilen elleşip salamlaşdy.

– «Işleýän ýerim «Tokmakdy», Küýüm ondan sypmakdy» – diýip, ol beýleki eli bilen taýly gezek arkama kakdy.

Ikimizem gülüşdik. Ol işläp oturan eken. Şeýle pursatlarda döredijilik adamlaryna, aýratyn hem Kerim şahyra azar bermeli däldigini men oňat bilýärdim. Men kän oturman, habarymy aýtdym.

– «Вечерная Москва» gazetini «Tokmagy» myhmançylyga çagyryýar.

Žurnala wekilçilik edip beräýseňiz.

– Myhmançylyga iki eliňi burnuňa sokup baryp bolmaz. Oňa «saçak» taýýarlamaly. Paýtagtly okyjylar gaty talapkärdirler... Bz Kerim bilen aňsat düşünişdik.

– Onda näme, haçan habar tutaýyn!

– Arkaýyn bol, özüm bararyn. Hemem»tokmakçylar» bilen degşip-gülşüp, olaryň çäýyny içeris.

Ol köp garaşdyrman, goşgusyny getirdi. «Вечерная Москва» gazetiniň «Tokmakly» sanyny soň Kerim şahyra özüm elon eltip gowşurypdym.

Şonda ol çaga ýaly begenipdi.

■ «Onyň ogurlyk däl»

Bu waka ýetmişinji ýyllaryň ortalarynda bolupdy. Men mekdep durmuşyna degişli «Doglan ýyly sygyr» atly bir satiriki hekaýa ýazypdym. Eseriň bir ýerinde Kerim şahyryň goşgularyndan bir sýužeti çeper detal hökmünde ulanypdym. Elbetde, ony özümçe teswirläpdim. Onda-da ony şahyryň özüne aýtman ulanmaga bogmum ysmady. Kerimlere bardym. Ol meniň gürrüňimi soňuna çenli diňledi-de, başyny ýaýkap güldi.

– Seň onyň ogurlyk däl. Ogurlyk edýän adamlar ony aýtmaýarlar. Olar gündiziň günortany eseriňden çilýärler-de, soňam «Ogurlyk eden uýalmaz, üstüne gelen uýalar» edýäler – diýip, edebi täsir bilen edebiýat ogurlygynyň tapawudy hakynda söhbet açdy. Bilmedim, Kerim şahr yokarky sözlerini belli bir adama gönükdirip aýtdymy ýa-da yok. Onçasyny biljek däl, yöne meniň-ä birhili yüküm ýeňlän ýaly boldy.

■ Gökdepe galasynyň ýanynda

Kerim bilen Gökdepä gitdik. Maşynyň rulunda özümdim. Olardan ugranymyzam soldy welin, men: «Ýolda ýene-de birini alaýsam nähili görýärsiňiz!» diýip, oňa sala saldym.

– Kim ol! – diýip, Kerim gözlerini gyrpyldadyp maňa seretdi.

– Meniň mugallymym, özem Siziň goşgularyňyzym köpüsini ýatdan bilýän adam – diýip, men ýene-de onuň adyny aýtmadym.

Şahyryň bilesigelijigi artdy.

– Ah-ow, ol adamyň ady ýokmy?

– Ol adama Selim Nurnazarow diýýäler.

Kerim arkan-ýüzin gaýşyp güldi. Ýaşaran gözlerini ýaglygy bilen syldy-da:

– Selim, ol meniňem mugallymym ahyryn. Gitse äkideli, hökman äkideli – diýip, ol gaýtam Selimleriň öýüniň nirededigini maňa salgy berdi.

Biz üç bolup Gökdepä bardyk. TKP Gökdepe raýkomynyň şol döwürdäki birinji sekretary Aşyrgeldi Saryýewiň ýerine göründik. Soňra «Bolşewik» kolhozyna tarap gitdik. Gökdepe galasynyň gabadyna bardyk. Men gözümiň gyýtagy bilen Kerime seredýärdim. Ol ähli ünsüni bir zada jemleýän ýaly gaşlaryny бүрүşdirip uzaklara seretdi. Birdenem setirler seçelenip gaýtdy.

Asmany dolduryp göçüp baryardy

Gara sygyr ýaly gara bulutlar.

Biri «Ýagar» diýýär, beýleki «Ýagmaz!» –

Aşakda pal atýar bulda beletler...

Men maşyny ýuwaşatdym. Bu okalýan poemany – «Parahatlyk ilçisini» men öň žurnalda okapdym. Ýöne Kerimiň eserlerini onuň öz agzyndan diňlemekligiň hiç zat bilen deňeşdirip bolmajak lezzeti bardy.

Ol poemanyň bir ýerine ýetende saklandy. Nämedir bir zatlary ýatljak bolup, özüni gynady. Men maşyny sakladym-da:

– Me, yzyny şu ýerden okaýyň – diýip, maşynyň tahylyndan «Sowet edebiýaty» žurnalyny alyp, oňa uzatdym.

Kerim geňirgenip, meniň ýüzüme seretdi.

– Be, sen täsin adam-aý, meniň eserlerimi ýanyňa göterip ýörsüň – diýip, ol poemanyň yzyny okady.

Soňra ol Gökdepe galasy barada köp zatlary gürrüň berdi.

Täçmämet JÜRDEKOW. Ýatlamalar